Digitaalset maailmalõppu homme ei tule: miks levib paanika 17. novembri küberkrahhist?

28 min tagasi - 16.11.2026 Autor: AM

Arvutimaailma paberväljaanne lõpetas ilmumise maiade kalendri lõpus. Maailmalõppu ei tulnud. Pikalt valmistuti ka aastatuhandevahetusel Y2K ehk 2000. aasta probleemiks, midagi hullu ei juhtunud. Suuremaid ja väiksemaid maailmalõpu-ennustusi kerkib ikka aeg-ajalt esile, kuid miks just nüüd hakati ennustama suurt internetikrahhi? Isegi kuupäev on selge, 17. november 2026.

Paanika on sotsiaalmeedias taas kohal, kuid seekord puhub lõket suuremaks tehisaru ise ja peaosades on järjest murelikumad maailmajuhid.

Interneti kuulujutuveskid jahvatavad juba päevi kinnitamata teateid, nagu tabaks meie digimaailma 17. novembril suur ja pimestav küberkrahh. Räägitakse lausa pangakontode "nullimisest" ja sellest, et internet lülitatakse kolmeks kuuks täielikult välja, mis viiks kokkuvarisemiseni kogu ülemaailmse kaubanduse.

Tegelikkus hirmulugude taga

Õnneks üsna kindlasti midagi ei juhtu (kaduvväike katastroofivõimalus aga hõljub ärevatel aegadel muidugi kogu aeg õhus). Truu süler ja nutitelefoni äpid töötavad homme tõenäoliselt täpselt samamoodi edasi.

Homse kuupäeva valik näib olevat alguse saanud valesti tõlgendatud reaalsetest sündmustest. Nimelt plaanivad USA Föderaalne Hädaolukordade Haldusagentuur (FEMA) ja Föderaalne Sidekomisjon (FCC) testida teisipäeval, 17. novembril Eesti aja järgi kell 21.20 oma riiklikku hädaolukordade hoiatussüsteemi, mida meil siin Eestis on juba ka tehtud.

Selle rutiinse testi käigus peatuvad hetkeks tele- ja raadiosaated, misjärel edastatakse helis ja tekstis teade: "See on üleriigiline hoiatussüsteemi test, mille väljastab Föderaalne Hädaolukordade Haldusagentuur ja mis hõlmab Ameerika Ühendriike ajavahemikul 14.20–14.50 idaranniku aja järgi. See on ainult test. Avalikkuselt ei nõuta mingit tegutsemist."

Seega ei ole tegemist signaaliga interneti, vooluvõrgu või panganduse peatsest kokkukukkumisest, kuigi testimise teade võib paanikale hoogu juurde anda.

Pole siiski mingi ime, et jutud ühiskondlikust hävingust on taas viljakale pinnasele kukkunud. Eelseisev hoiatus tuleb vaid mõni päev pärast seda, kui tehnoloogiahiidu Microsofti tabas suur katkestus, mis halvas kümnetes riikides mitmed igapäevased teenused. Microsoft ise väitis, et katkestust ei põhjustanud pahatahtlik küberrünnak ega isehakanud tehisaru, pannes süü hoopis serverite vigastele seadistustele pärast rutiinset tarkvarauuendust.

Tehisaru madaldab küberrünnakute läve

See aga ei tähenda, et lähitulevikus poleks muretsemiseks üldse põhjust. On ju tuntud AI ekspert samuti hoiatanud, et tehisaru võimu ülevõtmise katsed võivad inimkonnast olla vaid mõne kuu kaugusel. Järgnevatel aastatel võime paratamatult oodata rohkem tehisaruga seotud küberrünnakuid. Kuna need uued tööriistad on muutunud odavamaks ja kättesaadavamaks, on ka küberpättide sisenemisbarjäär kordades madalam.

Kui minevikus nõudis tõsine küberrünnak asjatundlikkust ja ressurssi, siis nüüd on tehisaru teinud selle lihtsamaks ka neile kurjategijatele, kelle oskused on napid ja rahakott õhuke.

Tehnoloogiaärevusele lisab puid alla ka tõsiasi, et mitmed valitsused, sealhulgas Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Iirimaa ja Holland on viimasel ajal uuendanud oma juhiseid, soovitades kodanikel varuda säilivat toitu, vett ja hügieenitarbeid juhuks, kui elekter, vesi või internet peaksid pikemaks ajaks katkema.

Ühendkuningriik on selle küll üsna laialt raamistanud kui ettevalmistuse "tõsiste ilmastikuolude" vastu, ent paljud kahtlustavad õigustatult, et suurt rolli mängivad ka hirmud võimalike küberrünnakute ees.

Mis siis, kui me nüüd ikkagi eksime?

Üha suurenevas teadmatuses sipleva tehnoloogiast sõltuva maailma pärast on põhjust mõõdukalt muretseda ning isiklik valmisolek ootamatusteks on alati mõistlik.

Küll aga on äärmiselt ebatõenäoline, et kuskil TikToki avarustes on mõnel juhuslikul tegelasel siseinfo selle kohta, kuidas globaalne eliit sepitseb midagi kurjakuulutavat just 17. novembriks. See konkreetne paanika sai alguse X-i (endine Twitter) platvormil tehtud kinnitamata postitusest, kus kasutaja väitis, et info pärineb anonüümsest "pimeveebist". Hiljem autor muidugi tunnistas, et info on kinnitamata ja seda ei tohiks võtta puhta kullana.

Nagu Y2K või 2012. aasta maiade kalendri paanika, möödub ka see teisipäev peaaegu kindlasti ilma maailmalõputa. Kui aga sa loed neid sõnu siin kunagi tulevikus kortsus A4 paberil väljatrükilt kunagise ühendatud digimaailma varemetel, jääb üle vaid vabandada, et seekord oli artikkel eksitav. :)

- Uudised

- Turvalisus
- Andmeside

Pilt

